

EKOLOGISKT LANTBRUK

Till Södermanlands lantbruk och landsbygd

Avhorning av ekologiska nötkreatur

Den 1 januari 2022 börjar nya regler för ekologisk produktion att gälla. Det innebär en förändring för dig som brukar låta avhorna dina nötkreatur. Du måste själv ansöka om att få låta avhorna dina djur. Jordbruksverket kan inte längre ge generellt tillstånd, men föreslår en ansökan som gäller hela gården och upp till tre år.

Nya regler

Det finns fortfarande möjlighet att vid behov avhorna/avlägsna hornanlag på nötkreatur enligt de nya reglerna. Skrivningarna är dock restriktiva. Avhorning får undantagsvis tillåtas i enskilda fall. Avlägsnande av hornanlag får ske i enskilda fall. Jordbruksverket får bara godkänna ingreppen om den som vill ha dem utförda har anmält och motiverat ingreppen.

Vad föreslår Jordbruksverket?

Jordbruksverket bedömer att enskilda fall när det gäller ingrepp som sker av säkerhetsskäl kan vara på gårdsnivå. Om djurvårdarnas säkerhet är det viktigaste motivet till att ha djur utan horn, är det rimligt att den som har djuren ansöker om att få avlägsna hornanlagen på alla kalvar som föds i besättningen. Förslaget är att ansökan ska gälla en enskild gård, inte enskilda djur.

Jordbruksverket föreslår att ett beslut som längst ska kunna gälla i tre hela år. Tre år är en lång tid, men det tar också många år innan en besättning är helt hornlös även om man seminerar med genetiskt hornlösa tjurar. Flera företag kommer också att behöva skicka in en ny ansökan efter tre år och det kommer vara möjligt. Ansökan ska ske via e-tjänst eller blankett hos Jordbruksverket.

Nr 2 2021

Planera din avel

Bland kötttraserna är det vanligt med hornlösa djur. Det finns hornlösa djur av alla de vanliga raserna. Bland mjölktraserna dominerar djur med horn stort. Men intresset för avel av hornlösa djur ökar starkt inom de vanliga mjölktraserna.

Anlaget som ger hornlöshet är dominant så det räcker att kalven får anlaget av ena föräldern för att kalven inte ska utveckla horn. Djur som har anlaget i dubbel uppsättning lämnar bara hornlösa avkommor oavsett hornstatusen på djuret de paras med.

Källa: Ekobrev från Jordbruksverket, nr 43, 2021

Foto: Ann-Sofie Hedberg

Hallå där Towe Jansson, avelsrådgivare på Växa Sverige!

Om man som djurägare funderar på att seminera med hornlösa tjurar. Hur ser utbudet ut?

- På vår lista över pollade semintjurar finns det just nu cirka 20-25 tjurar av raserna SRB och Holstein att välja mellan. Majoriteten av dessa är heterozygota men av Holsteintjurarna är nästan en tredjedel homozygota. Samtliga har bokstäverna P eller PP i namnet för att man lättare ska kunna hitta dem. P är heterozygot och PP är homozygot. När det gäller kötrastjurar är det snarare regel än undantag att dessa är hornlösa då man har avlat för denna egenskap under en längre tid.

pollad = hornlös

heterozygot (P) = har enkel uppsättning av anlaget för hornlöshet

homozygot (PP) = har dubbel uppsättning av anlaget för hornlöshet

Finns det hornlösa tjurar inom alla raser?

- När det kommer till Jersey är utbudet av pollade tjurar inte så stort ännu, men man försöker att få fram fler.

Tappar man andra egenskaper?

- Inte nödvändigtvis. Växa och Viking Genetics jobbar för att ta fram ett brett utbud av semintjurar med varierande profil och anlag, men som alla rankar sig högt inom vårt nordiska avelsindex (NTM, Nordic Total Merit). Vad vi vet idag ska hornlöshet inte vara negativt korrelerad med någon annan egenskap, så man ska inte behöva oroa sig för att man tappar andra egenskaper bara för att man avlar mot en pollad besättning.

Kan vi förlora genetisk variation om för många djurägare använde de hornlösa tjurarna som finns?

- Visst finns det en risk att man tappar viss genetisk variation om man inte tänker sig för och överanvänder hornlösa tjurar med liknande härstamning. Min uppfattning är dock att spridningen på de pollade tjurarnas härstamning snabbt har blivit bredare eftersom man jobbar aktivt för att hitta individer som bär på dessa egenskaper samt kommer från lite ovanligare linjer.

Något annat man som djurägare bör tänka på?

- Tjurarna är bara halva delen av aveln – lika viktigt som att välja rätt tjur är det ju även att se över sina hondjur. Fler och fler ekolantbrukare väljer faktiskt att börja genom-testa sina hondjur eftersom det är ett enkelt sätt att hitta kor och kvigor som man kanske hade missat föddes utan horn. Dessutom får man svar på om korna är homo- eller heterozygota, och detta är till stor nytta i avelsplaneringen och när man väljer tjurar. En homozygot ko kan man ju förslagsvis seminera med en tjur som har horn och som dessutom har en annorlunda härstamning eller nedärvt andra eftertraktade egenskaper. Kalven som föds blir ju fortfarande hornlös tack vare moderns anlag och kan troligtvis bli ett värdefullt avelsdjur.

Kompetensutveckling från Länsstyrelsen

Under hösten organiserar Länsstyrelsen kostnadsfri rådgivning, fältvandringar samt kurser -

28-29 september **Kurs: Bygg en gårdsgård**

28 september **Fältvandring: Häst, får och nöt på naturbeten - bättre djurhälsa, miljö och ekonomi**

3 november **Kurs: Kalvkurs för mjölk- och köttproducenter**

Du kan få rådgivning inom ekologisk: växtodling, mjölk- och köttproduktion, trädgård, potatis samt fjäderfå.

Anmälan till aktiviteter samt kontaktuppgifter till rådgivare finns på vår webbplats

www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Eller kontakta Jenny Askenfelt tel: 010 223 43 73

Jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se

Vill du hellre prenumerera digitalt eller avprenumerera? Kontakta: Jenny Askenfelt jenny.askenfelt@lansstyrelsen.se
Så här hanterar vi dina personuppgifter - Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd